

Sveta življenje in vrvenje

Ali je ljudem zaupati?

V Kodanju je družba »Taksac«, ki preiskuje avtomobilski promet, preskuševala kodanske meščane, koliko jim sme zaupati. V nek avtomobil je položila škatljo s cigaretami. Šofer je napravil 24 voženj. Vsakokrat, ko je prišel na cilj, je prejemal najprej od potnikov denar za vožnjo, nato šele pa je pogledal, ali je kdo škatljo odnesel ali ne. Da ne bi vzbudil pozornosti, je navadno vprašal: »Oprostite, ali ni to vaša škatlja?« ali pa: »Oprostite, ali ni nihče pozabil kaj v avtomobilu?« Od 24 potnikov je šoferja 11 opozorilo na to, da je nekdo nekaj pozabil v vozu; eden je škatljo odprl, pa se ni več zanj brigal; eden pa je šoferja opozoril, da je v vozu nekaj cigaret zanj pripravljenih; 10 oseb si je hotelo škatljo pridržati; 8 od teh se je izgovarjalo, da so hoteli škatljo vzeti po poti; 2 dami sta jo skušali skriti v torbo, oziroma pod plašč; ena je bila celo užaljena, ko so ji rekli, da je škatlja last družbe, in se je izgovarjala, da je kupila cigarete v neki trgovini ter je navedla celo znamko, ki se je pa izkazala kot napačna; neki potnik je sicer priznal, da škatlja sicer ni njegova, opozarjal pa je, da bi jo smel imeti kot najditelj. Torej je bilo med 24 potniki, ki so bili na preskušnji, 14 takih, katerim so mogli zaupati vsaj eno škatljo cigaret! Ista poskušnja v Parizu je dovedla do še slabšega rezultata. Tam je bilo 31 potnikov na preizkušnji, 17 pa se jih je hotelo prilastiti zavojček. Kodanji sedaj trdijo, da imajo več moralne moči kot pa Parizani!

Umoril očeta in mater

Poročali smo že o strašni žaloigri dunajske družine Artmann. Obdukcija trupel obeh zakonskih Artmann je bila za mladega Artmanna porazna. Na podlagi te obdukcije je gimnazijec Artmann sedaj obtožen dvojnega umora. Ko je bil Artmann ponovno zaslišan, je svoj zagovor naenkrat spremenil in navedel, da je hotel razbremeniti samo mater. Po njegovih novih navedbah, ki so polna nesoglasij, je priletel v sobo ravno, ko je mati hotela izviti očetu nož iz roke. Ko se je vmešal v prepir, se je na desni roki lahko ranil, končno pa videl, kako je mati izvila očetu nož in šla z njim nanj. V tem trenutku se je tako prestrašil, da je zbežal iz sobe. Sodnija je prepričana, da je sin umoril očeta in mater. Ze zdravniško mnenje in izvedeniški izvid dokazujeta, da je samoumor izključen. Mladi gimnazijec je najprej razmesaril očeta, nato pa še mater.

Kje je ladja z zakladom?

Leta 1799 je ob nizozemski meji med otokoma Terschelling in Schebeningen izginila ladja »Lutine«, ki je imela polno zlata in srebra. Od tedaj naprej žene mornarje želja, da poiščejo ta zaklad. Stvar je v zadnjem času šla celo tako daleč, da je neka londonska zavarovalna družba Lloyd sklenila z nizozemsko družbo, ki se peča z dviganjem potopljenih ladij, pogodbo, da se poskuša izkopati te zaklade. Svoječasno je bila »Lutina« zavarovana pri Lloyd in ker je družba morala povrniti škodo, ima zaradi tega še danes pravico na vrednostih, ki so skrite v morju. Razen zlata in srebra vsebuje ladja tudi mnogo kovanec zlatega denarja, ki je bil določen za mezdo angleškim vojnim četam, ki so se tedaj bojevale s Francozi, oziroma z Nizozemci proti Francozom. Potopljeno vrednost cenijo na 400 milijonov dinarjev. Ne ve se pa, ali je ta zaloga še neizrabljena. Takrat namreč, ko se je ladja potapljala, so plenili nizozemski mornarji. Ze tedaj so iz ogródja ladje vzeli nekaj topov in zvonce, ki visi še sedaj v prostorih zavarovalnice Lloyd in ki redno zvonijo, kakor hitro pride vest, da se je potopila kaka

Imperator Mussolini.

ladja. Dviganje »Lutine« pa je postalo vedno težavnejše, ker se je okoli ladje nakopičilo ogromno peska. Ta pesek cenijo na milijon ton.

Trupla mečejo kar v morje

Neko poročilo iz Floride ve povedati, da je poveljnik narodne straže, ki ima nalogo reševati ponesrečene zadnjega viharja, našel samo do petka v enem okrožju 544 mrtvih. Skupno število mrtvih v njegovem okrožju se ceni na 1500. Vseh žrtev pa je v tistih krajih, kjer je vihar divjal, 2500. Ker je bilo trupel preveč, ni preostajalo drugega, kot da so mrličje vlačili na obalo in jih metali v morje. V Floridi, v kraju, kjer je divjal vihar najhujše,

Trojčki v neki nemški družini, ki se bodo vsi hkrati 29. t. m. pomožili oz. poženili.

je ozračje tako zasmrajeno, da je bivanje tam nemogoče. Prebivalstvo cepijo zoper tifus. Nevarnost je tem večja, ker je nastopila še vročina in poplava.

Puščavnik, ki časti Ludendorfa

Iz Castellamare di Stabia pelje steza na Monte San Angelo, najvišji hrib nad neapeljskim zalivom. Nekako v sredini te poti prebiva sam zase nek puščavnik, ki se je odre-

kel svetu, ki se pa kljub temu zanima za doživljanje in dogodke naše zemlje. V svojem stanovanju ima svete podobe, zraven njih pa sliko nemškega generala Ludendorffa. Slika ima okrog sebe sveže cvetje, pod njo pa gori stalno lučka. Došli gostje so ga vedno spraševali, zakaj tako časti Ludendorffa. Končno se je dal le preprositi in je izdal skrivnost. Po njegovem mnenju je Ludendorff pošten Slovek in ima zaslugo, da so se smeli jezuiti vrniti v Nemčijo. Puščavnik je trdno prepričan, da ima le Ludendorff resen namen, dvigniti Nemčijo do prejšnjega blagostanja.

V dveč - treč vrsta

Hotel hoče darovati. Biltmore hotel ob Hudsonskem zalivu hoče lastnik nekemu podariti. Pogoj pa je, da dotični prestavi hotel na kak drug kraj. Arhitekti, ki so hotel zgradili, trdijo, da se hotel da prenesti.

Neka dama iz Monakovega je bila te dni na obisku v Heidelbergu. Napravila je par izletov v okolico. Medpotoma jo je ustavil ropar in zahteval od nje, da mu da ves denar, kar ga ima pri sebi. Dama mu je dala 15 mark. Ropar ji je pet mark vrnil, češ, da je z lesetimi popolnoma zadovoljen.

Budimpeštanska policija je zaplenila dela nemškega slikarja Grossa, ki so razstavljeni na razstavi v Budimpešti. Razstava velja borbi proti alkoholizmu. Policija očita Grossu, da je preveč defetističen in komunističen.

Iz Londona so poslali v Amsterdam pošiljko, ki je vsebovala diamante v vrednosti 4 milijone funtov šterlingov. Pošiljka je bila že oddana pismošči, nato pa je brez sledu izginila.

Ameriška podmornica »S 17« se je ponesrečila v panamskem kanalu. Nekaj rušilcev je hitelo podmornici na pomoč. Podmornica se nahaja deset metrov pod površino. Ameriško ministrstvo trdi, da je posadka na varnem.

Berlinski list »Welt am Abend«, ki ima dobre zveze z ruskim rušilcem ledu »Krasinom«, trdi, da ima v rokah absolutne dokaze, da je Italijan Zappi umoril profesorja Malmgreena ob zadnjem Nobilovem poletu na severni tečaj.

★

Ko je končal zagovornik in dokazal, da obtoženi ni ukradel ure in da o kaki uri sploh ničesar ne ve, je sodnik razglasil oprostilno razsodbo. Takoj nato se je obtoženi obrnil na advokata in ga glasno vprašal: »Kaj pa naj sedaj naredim z uro? Ali jo moram dati nazaj ali jo lahko obdržim?«

»Ali je vaša žena varčna?« — Mož z raztrganim suknjičem: »To pa to, pogledajte na

Komisar Društva narodov za mesto Gdansk profesor van Hamel, ki se mora umakniti Italijanu grofu Gravini.

primer mojo obleko; nositi jo moram že sedmo leto.«

V šoli. »Povejte mi kak zgled, kaj je leteči dvig!« — Učenec: »Zarubljeni zrakoplov.«

Gospodinja: »Stanovanje stane 5000 dinarjev; nima pa ne solne strani, niti plinske razsvetljave, niti vodovoda, niti stranišča.« — Najemnik: »To je zame popolnoma vseeno, ker jaz pa zopet nimam 5000 dinarjev.«

Gospod: »Gospod doktor, govori se, da ste zdravili gospoda Smuka na ledvicah, on pa je umrl na sušici.« — Zdravnik: »To je laž. Kadar jaz koga zdravim na ledvicah, tudi na ledvicah umrje.«

»Na — tu imaš, ker ne plašaš računa za elektriko —«

Gospodarstvo

Materialne dobave

Kakor smo že poročali, je naša država sklenila z družbo »Stahlunion Export, G. m. b. H. (ki je prav za prav izvozna družba nemškega jeklarskega trsta »Vereinigte Stahlwerke«), kot voditeljico konzorcija pogodbo za veliko dobavo materiala. Gre za kredit 100 milj. mark, ki se naj porabi za nabave železniškega materiala, med drugim 130 lokomotiv, več vagonov in drug material. Tega ne bi dobavljala samo »Stahlunion-Export«, ampak tudi druge tvrdke, katerih imena pa so neznana. Zaenkrat se ne dajejo natančna pojasnila, dokler se končno javno ne zaključi pogodba. Naša država bi po nekih vesteh izdala za te dobave 7% desetletne bone.

Vest o posojilu ni prišla nepričakovano. Ze začetkom leta smo sklenili preliminarne pogodbe z angleško-ameriško finančno skupino za večje posojilo, ki pa se ni emitiralo iz raznih razlogov. Medtem pa je ostala potreba novih investicij nezmanjšana. Dobili smo več ponudb za posojila: tako je nudil švedski vžigalčni trust 30 milj. dolarjev za zakup vžigalčnega monopola švedska tvrdka Ericson je ponujala zakup telefona; za materialne dobave, ki so pa bile najbolj pereče, je stavila ponudbo znana nemška tvrdka A. E. G., in tudi neka ameriška tvrdka. A. E. G. pa je zahtevala za 1½% višjo obrestno mero, pa še garancijo Narodne banke in zato ni prišlo do pogodbe z njo. Nemški listi ugičajo, če bo za ta kredit mogoče jamčila nemška država, za kar bi prišel v poštev fond 175 milj. mark, ki ga ima nemška država v take svrhe. To pa ne bo prišlo v poštev, ker so dane že drugačne garancije.

Izvoz v avgustu

V mesecu avgustu je naš izvoz napram juliju zelo narasel: znašal je 445.000 ton (v juliju 405.000 ton) v skupni vrednosti 693.8 (julija 493.8) milj. Din. Tudi napram avgustu lanskega leta je naš izvoz narasel: po količini za 137.000 ton ali 44%, po vrednosti pa za 164.2 milj. Din ali 31%.

Ta dvig našega izvoza je pripisovati dobri letini: tako smo v avgustu izvozili 79.578 ton pšenice za 199.7 milj. Din in je s tem postala pšenica zopet naš najvažnejši izvozni predmet in je les prišel na drugo mesto. Lani v avgustu smo izvozili samo 5.664 ton pšenice v vrednosti 17.7 milj. Din. Na drugi strani pa je napram avgustu lani padel naš izvoz živine in produktov (prašičev za 35.5 milj. goved za 15.5 in jaje za 14 milj. Din).

Največ smo izvažali v avgustu t. l. naslednjih predmetov (v milj. Din): v oklepajih izvoz za julij 1928): pšenica 199.7 (13.3), stavbni les 83.6 (110.6), jaja 38.1 (37.1), opij 33.7 (16.4), goveda 25.7 (20.0), baker 19.9 (11.3), drobnica 16.3 (15.7), sveže meso 14.9 (14.5), drva 14.3 (12.2), sveže sadje 13.7, prašiči 11.9 (14.2), cement 11.4 (11.1), kalc. cianamid 11.2, ovčje kože 11.1 (7.9) itd.

Skupno je znašal naš izvoz v prvih 8 mesecih t. l. 2.898.459 ton za 3.874.65 milj. Din napram 2.820.176 ton v vrednosti 4.020.5 milj. Din v prvih 8 mesecih lani. S tem povečanjem v avgustu je pričakovati izboljšanja naše trgovinske bilance. Dočim smo še v prvih 7 mesecih letos zaostajali napram isti dobi lani po količini za 2.3%, po vrednosti pa za 8.9%, se je v prvih 8 mesecih letos napram isti

dobi lani stanje v toliko izboljšalo, da smo letos prekoračili lani izvoženo količino za 2.8%, primanjkljaj pri vrednosti pa se je znižal na 3.6%.

V prvih 8 mesecih letos se je naš izvoz razvijal sledeče (v oklepajih podatki za 1927):

	tis. ton	milj. Din.
januar	312 (315)	430.4 (483.8)
februar	295 (322)	439.0 (455.4)
marec	364 (426)	503.2 (608.4)
april	368 (353)	428.5 (467.9)
maj	332 (380)	431.7 (519.3)
junij	378 (341)	454.3 (471.0)
julij	405 (377)	493.8 (485.0)
avgust	445 (309)	693.8 (529.6)

Iz teh podatkov je razvidno, da je v zadnjih dveh mesecih naš izvoz prekašal lanski, zlasti pa v avgustu.

HRV. SVEOPCA KREDITNA BANKA.

Zadnje čase se ponovno razpravlja o usodi te zagrebske velebanke (ust. 1912, kap. 37.5 Din). Kakor znano sta pri tej banki v odločujoči meri zainteresirani tako dunajski »Creditanstalt für Handel und Gewerbe« ter »Ungarische Allgem. Creditbank«. Banka ima velik industrijski koncern in razmere so podobne kakor neke druge zagrebske banke privede do tega, da je postala sanacija zavoda potrebna. Zato banka za 1927 še ni objavila bilance (za 1926 čisti dobiček 5.1 milj. Din, dividenda 10%). Prišlo je tudi že do izprememb v vodstvu banke.

Zaenkrat ne moremo še poročati konkretnega, kako se bo izvršila sanacija te velebanke, ker je pričakovati šele te dni definitivne odločitve. Govori se pa o fuziji z ljubljanskim Kreditnim zavodom, ki je tudi blizu dunajskemu »Creditanstalt«, mogoče je pa tudi samo naslonitev.

Vprašanje subvencij za parobrodne družbe. V Beogradu je bila zaključena medministerialna konferenca o subvencijah za naše parobrodne družbe. Kakor znano zahtevajo parobrodne družbe posebno pogodbo, po kateri bi dobivale stalno subvencijo za obalno plovo. Osnutek take pogodbe je bil dogovorno sestavljen.

Kriza v upravi zagrebskega velesejma. Kakor poročajo zagrebski listi, je zaradi neuspešnih zadnjih prireditve zahtevalo okoli 80 članov s posebno predstavko sklicanje izredne glavne skupščine v svrhu volitve nove uprave.

Dobave. Drž. rudnik v Brezi sprejema do 3. oktobra ponudbe glede dobave 40.000 kg portland-cementa. — Vršile se bodo naslednje ofert. Licitacije: 4. okt. pri sarajevskem žel. ravn. glede dobave materiala za blok-napravo; 6. okt. glede dobave 50.000 komadov strešne in zidne opeke; 10. okt. pa glede dobave 20.000 komadov bukovihi prago. — 2. okt. se bo vršila pri kdi Bavske div. obl. v Zagrebu ofert. licitacija glede dobave 498.000 kg ovsa; 3. okt. glede dobave 560.000 kg sena; 5. okt. pa glede dobave živil (fižol, zelje, testenine, rezanci itd.).

Prodaja. 6. okt. se bo vršila pri Upravi 2. Zavoda za izradu vojne odeče v Sarajevu ofert. licitacija glede prodaje raznih odpadkov od železa, pločevine, usnja itd.

Primo de Rivera obhaja petletnico svoje španske diktature. Tudi topot je zagotavljal, da je diktatura v Španiji večna.

